

ORTA ÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNİN BOŞ ZAMAN DEĞERLENDİRME EĞİLİMLERİNİN FARKLI DEĞİŞKENLERE GÖRE BELİRLENMESİ

Ümit YETİŞ*

ÖZET

Bu çalışmada, Ortaöğretim Öğrencilerinin boş zaman değerlendirme eğilimlerinin farklı değişkenlere göre belirlenmesini amaçlanmıştır. Çalışmaya 2007-2008 eğitim öğretim yılında Ankara merkez ilçelerinde devlet okullarında öğrenim gören ortaöğretim öğrencilerinden 827'si erkek (%52,8) ve 740 kız (%47,2) olmak üzere toplam 1567 öğrenci gönüllü olarak katılmıştır. Anketin güvenilirliğini test etmek için hesaplanan Cronbach Alfa iç tutarlılık katsayısı 0.88 dir.

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin, okul dışında herhangi bir boş zaman etkinliğine katılmalarına ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir ($p < 0,05$). Katılımcıların okullarında boş zaman etkinlikleri yapmaya zamanlarının yeterlilik düzeylerinin okul türlerine göre farklılaştığını göstermektedir ($p < 0,05$). Öğrencilerin okullarındaki sanatsal-kültürel etkinliklerin yeterliliğine ilişkin görüşleri ile okul türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu %95 güven düzeyinde, grubun okullarındaki boş zamanları değerlendirmeye yönelik araç gereç ve tesislerin yeterliliğine ilişkin görüşleri okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermiştir ($p < 0,05$). Katılımcıların okullarındaki boş zamanları değerlendirmeye yönelik araç gereç ve tesislerden yararlanma sıklığına ilişkin görüşleri okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermiştir ($p < 0,05$).

Sonuç Olarak; rekreatif etkinliklere cinsiyet açısından bakıldığında erkek öğrencilerin kızlara oranla daha çok katıldıklarını, hazırlık ve son sınıf öğrencilerin yeteri düzeyde katılmadıklarını göstermektedir. Bu bağlamda, rekreatif etkinliklerin bireylerin ruhsal rahatlama ve kişisel gelişimlerine olumlu katkılarda bulunduğundan hareketle, okul yöneticilerimizin ve öğretmenlerimizin öğrencilerin boş zaman etkinliklerine katılmalarını desteklemeleri gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, Boş Zaman, Orta Öğretim, Gençlik

DETERMINATION OF LEISURE TIME EVALUATION APTITUDE OF PRIMARY SCHOOL STUDENTS' ACORDING TO DIFFERENT VARIABLES.

ABSTRACT

In this study, aim is determination of leisure time evaluation aptitude of primary school students' according to different variables. In this study, 827 male (%52,8) and 740 female (%47,2) students (totaly = 1567 students) are attempt which are educated in government primary schools in 2007-2008 education semester in Ankara Central district. Cronbach Alfa inner Consistence coefficiency is .88 is used for the questionnaire reliabilty.

The opinion of the students about leisure time after school show divercity for the genders. ($p < 0,05$). Spending time for the leisure time after school also show divercity for the school types ($p < 0,05$). the opinion of the students about art-culturel activity in their schools and sufficiency from equipment and facilities for the leisure time also show divercity in statistical (%95). Opinion of the subjects about frequency of the usage of leisure time equipment and facilities also show divercity fort he school types ($p < 0,05$).

For a result; male students attempt this leisure time activities more than female students, and preparatory degree students and 3 degree students attempt this type of activities less then other degrees. In this situation, leisure time activities effects their individual spiritual relaxation and individual developments in positively and school managers and teachers must support them for attempting this activities.

Key Words: Recration, Leisure Time, Primary School, Yought.

* Gazi Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu

GİRİŞ

Toplumsal yapıya ve üretim biçimine bağlı olarak gelişen boş zaman kavramı, kapitalistleşme süreciyle birlikte gelişmeye ve değişmeye başlamıştır. Tarihsel ve toplumsal gelişime ve dönüşümlere bağlı olarak boş zaman anlayışında bir değişme olduğu gibi boş zamanın yapısında ve işlevlerinde de önemli farklılaşmalar olmuştur.¹

Sanayileşmiş toplumlarda insan emeğinin yerine makineler almakta, buna paralel olarak üretim kapasitesi artarken çalışma saatleri azalmaktadır.²

Sanayileşme ve teknoloji, insan yaşamının daha kaliteli ve daha uzun olmasında önemli ölçüde etkilidir. Ancak, sanayileşme sonucunda var olan boş zamanın daha da artması, günümüz toplumundaki bireylerin sahip oldukları bu boş zamanı etkin ve verimli bir şekilde değerlendirmelerini de zorunlu kılmaktadır.³ böyle bir ortamda yaşayan bireylerin iş ve gündelik yaşamın getirdiği bir takım streslerle ya da yaşamın giderek tekdüzeleşmesi ve hareketsiz bir hale dönüşmesiyle beraber, ortaya çıkacağı kabul edilen ve yaşamı riske sokan birtakım fizyolojik ve psikolojik sorunlarla başa çıkması gerekmektedir.⁴

Gençlik toplumun en dinamik en akışkan hareketli kesimidir.⁵ Gençlik döneminin önemli bir kesiminin hiç şüphesiz öğrenciler oluşturmaktadır. Eğitim öğretimin çeşitli kademelerinde yer alan, ortaöğretim kurumlarında olmayan, gençlik ile ilgili çeşitli konular içerisinde serbest zamanlarının değerlendirilmesi, önemli bir sorun olarak görülmektedir.

Her ülke ve millet için olduğu gibi ülkemizin de serbest zaman değerlendirme sosyal, kültürel, ekonomik, politik ve yönetim şekli gibi ana sistemleriyle yakın ilgi ve ilişkiler içindedir.⁶

Orta öğrenim dönemi, yıllar boyu devam edecek davranış biçimlerinin olduğu en önemli süreçtir. Serbest zaman ve rekreasyon öğrenciler için eğitimin bir parçası olarak yer almalı, öğrenciler rekreasyon kavramının ve serbest zamanı değerlendirme eğitiminin kendi hayatlarındaki önemini tespit etmelidirler. Rekreasyon temel eğitimin bir parçası olarak desteklenmesi gerekir. Ayrıca eğitimin ana unsuru olarak kabul edilmelidir.⁷

Gençlerin boş zamanlarını değerlendirecek yerlerin olmaması onların ruhsal ve bedensel gelişmelerini olumsuz yönde etkileyebilecek ortamlara kaymasına yol açabilir. Kötü ortamda bulunmaları veya yanlış arkadaşlıklar kurmaları sonucunda uyuşturucu ve diğer zararlı maddeleri kullanan, şiddete eğilim duyan, çocuk ve gençlerin sayısı verilere göre her yıl artmaktadır.⁸

Bu bilgiler ışığında, Boş zamanların gençlik döneminde olumlu değerlendirilmesi, gerek bireyde olumlu tutum ve davranışların kalıcı olmasına yol açarken, gerekse bireyi bedensel, psikolojik ve toplumsal açıdan rahatlatıp çalışma başarısını ve iş verimini artırırken bilgi, beceri ve yeteneklerinin gelişmesine de yardımcı olmaktadır.

Gençlerin boş zaman eğilimleri belirlenerek, sağlıklı arkadaş ilişkilerini geliştirebilen, kurallara uyan, mücadele eden, karşısındakinin hakkına saygı gösteren, uyumlu, başarılı ve anlayışlı bir gençlik yetiştirilmesi ve dolayısıyla

geleceğin faydalı toplumunu oluşturabilmek için ilgili birimlere veri teşkil edecek olması araştırmanın önemini göstermektedir.

Bu açıklamalar ışığında araştırmanın amacı; ortaöğretim öğrencilerinin boş zamanlarını değerlendirme eğilimlerini çeşitli değişkenlerle ilişkisi açısından incelemektir.

MATERYAL ve YÖNTEM

Araştırmada taramaya yönelik bir yöntem kullanılmıştır. Çalışmanın evrenini, 2007–2008 Eğitim öğretim yılında Ankara merkez ilçelerindeki devlet okullarında öğrenim gören ortaöğretim öğrencileri oluşturmuştur. Evrenin tümünü örneklem olarak almak, araştırma koşulları açısından olanaksız olduğundan “Basit Tesadüfî Örnekleme” yöntemi ile örneklem oluşturulmuştur. Buna göre; araştırmanın örneklemini 31 ortaöğretim kurumunda okuyan ve araştırmaya gönüllü olarak katılan 740’ı kız, 827’si erkek olmak üzere toplam 1567 öğrenci oluşturmuştur.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Konu ile ilgili literatür taranarak elde edilen bilgiler doğrultusunda taslak bir anket oluşturulmuştur. Taslak anket uzman görüşlerine sunulmuş içerik, uygulama ve yapı geçerliliği açısından incelenmesi istenmiştir. Böylece geçerliliğe ilişkin çalışmalar sonucu uzman görüşlerine dayalı olarak 43 sorudan oluşan bir anket oluşturulmuştur. Daha sonra Yenimahalle Atatürk Anadolu lisesi öğrencileri (n=124) üzerinde yapılan güvenilirlik çalışmasında anketin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,88 bulunmuştur. Yapılan bu çalışmada bu anketin boş zaman değerlendirme eğilimi alt boyutu değerlendirmeye alınmıştır.

Anket uygulaması bizzat araştırmacı tarafından yapılmış ve bu uygulama esnasında katılımcılara araştırmanın konusu hakkında bilgi verilerek anketin doldurulmasında dikkat edilmesi gereken kurallar anlatılmıştır. Anket uygulaması ortalama on beş dakika sürmüştür. Anket uygulaması 2007 yılı ekim, kasım ve aralık aylarında gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın amacı çerçevesinde elde edilen verilerin analizinde öncelikle katılımcıların sosyo-demografik özelliklerine ilişkin veriler, frekans (f) ve yüzde (%) hesaplanarak çözümlenmiştir.

Katılımcıların bazı sosyo-demografik özellikleri ile rekreatif alışkanlıklarına ilişkin görüşler çapraz tablo haline getirilerek farklılıklarına ilişkin veriler .05 manidarlık düzeyinde ki-kare (χ^2) anlamlılık testi ile belirlenmiştir.

BULGULAR

Tablo 1. Katılımcıların Kişisel Bilgileri

Faktör	Değişkenler	f	%
Cinsiyet	Kız	740	47,2
	Erkek	827	52,8
	Toplam	1567	100
Yaş	14	36	2,9
	15	584	37,2
	16	538	34,3
	17	318	8,8
	18	57	3,6
	19	34	2,1
	Toplam	1567	100
Okul Türü	Düz ise	551	35,4
	Anadolu Lisesi	517	32,4
	Meslek Lisesi	499	31,2
	Toplam	1567	100
Sınıf Türü	Hazırlık	59	1,9
	9.sınıf	752	56,2
	10.sınıf	582	34,0
	11.sınıf	174	7,9
	Toplam	1567	100

Tablo 1’de araştırmaya katılan orta öğretim öğrencilerinin kişisel bilgileri verilmiştir. Buna göre; %52,8’inin “erkek”, %47,2’sinin ise “kız” olduğu, %2,9’u “14”, %37,2’si “15”, %34,3’ü “16”, % 8,8’i “17”, %3,6’sı “18” ve %2,1’inin ise “19” yaşlarında, okul türüne bakıldığında %35,4’ünün “Düz lise”, %32,4’ünün “Anadolu Lisesi”, %31,2’sinin ise “Meslek Lisesi”nde öğrenim gördükleri, yarıdan fazlasının (%56,2) “9. sınıf”, %34’ünün “10. sınıf”, %7,9’nun “11. sınıf” ve %1,9’nun ise “hazırlık” sınıfında okudukları tespit edilmiştir.

Tablo 2. Katılımcıların Cinsiyet Değişkenine Göre Okul Dışında Herhangi Bir Boş Zamanlarını Değerlendirme Etkinliğine Katılmalarına İlişkin Betimsel Verilerin Dağılımı

Boyut	Cinsiyet ile Okul Dışında Boş Zaman Etkinliğine Katılma Arasındaki İlişki			
	Cinsiyet	N	%	Toplam
Evet	Kız	334	44.4	753
	Erkek	419	55.6	
Hayır	Kız	394	49.9	790
	Erkek	396	50.1	

$$X^2= 4.710 \quad Sd:1 \quad P: .032 < 0.05$$

Tablo 16’da Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin cinsiyetleri ile okul dışında herhangi bir boş zaman etkinliğine katılmalarına ilişkin görüşleri arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Bu ilişki şöyle açıklanabilir erkeklerin kızlara göre daha fazla boş zaman aktivitesine katıldığı söylenebilir. Kızlar erkeklere göre okul dışı etkinliklere daha az katılmakta olduğu ortaya çıkmıştır.

Tablo 3. Katılımcıların Okul Türü Değişkenine Göre Okullarında Boş Zaman Etkinlikleri Yapmaya Zamanlarının Yeterliliğine İlişkin Betimsel Verilerin Dağılımı

Boyut	Okul Türü ile boş zaman için zaman yeterliliği arasındaki ilişki			
	Okul Türü	N	%	Toplam
Evet	Düz Lise	96	33.7	285
	Anadolu Lisesi	79	27.7	
	Meslek Lisesi	110	38.6	
Kısmen	Düz Lise	260	35.4	735
	Anadolu Lisesi	261	35.5	
	Meslek Lisesi	214	29.1	
Hayır	Düz Lise	192	37.3	515
	Anadolu Lisesi	163	31.7	
	Meslek Lisesi	160	31.1	

χ^2 10.714 Sd:4 p: .030 < 0.05

Tablo 3'deki verilere göre, araştırmaya katılanların okullarında boş zaman etkinlikleri yapmaya zamanlarının yeterliliğine ilişkin görüşleri ile okul türleri arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmiştir ($p < 0,05$). Okul türüne göre boş zaman için zaman yeterliliği açısından meslek liselerinde okuyan deneklerin daha fazla boş zaman yeterliliğine sahip olduğu görülmektedir.

Tablo 4. Katılımcıların Okul Türü Değişkenine Göre Okullarındaki Sanatsal-Kültürel Etkinliklerin Yeterliliğine İlişkin Betimsel Verilerin Dağılımı

Boyut	Okul Türü ile okullardaki etkinliklerin yeterliliği arasındaki ilişki			
	Okul Türü	N	%	Toplam
Oldukça Fazla	Düz Lise	16	23.5	68
	Anadolu Lisesi	13	19.1	
	Meslek Lisesi	39	57.4	
Fazla	Düz Lise	38	21.5	177
	Anadolu Lisesi	84	47.5	
	Meslek Lisesi	55	31.1	
Orta	Düz Lise	183	33.2	551
	Anadolu Lisesi	182	33.0	
	Meslek Lisesi	186	33.8	
Az Düzeyde	Düz Lise	169	36.9	458
	Anadolu Lisesi	154	33.6	
	Meslek Lisesi	135	29.5	
Hiç	Düz Lise	142	49.7	286
	Anadolu Lisesi	72	25.2	
	Meslek Lisesi	72	25.2	

χ^2 : 69.811 Sd:8 p: .000 < 0.05

Tablo 4 incelendiğinde, araştırmaya kapsamına alınan öğrencilerin okullarındaki sanatsal-kültürel etkinliklerin yeterliliğine ilişkin görüşleri ile okul türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir ($P < 0,05$). Etkinlikleri "Hiç" düzeyinde yeterli bulmayanların oranı Düz

lise de %49,7'iken, Anadolu Lisesi/ Meslek Lisesin de ise bu oran %25,2 düzeyinde kalmıştır. Tabloda da görüldüğü gibi Anadolu liselerinde ve meslek liselerinde sanatsal-kültürel etkinliklerin yeterliliği daha yüksek düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Tablo 5. Katılımcıların Okul Türü Değişkenine Göre Okullarındaki Boş Zamanları Değerlendirmeye yönelik Araç Gereç Ve Tesislerin Yeterliliğine İlişkin Betimsel Verilerin Dağılımı

Boyut	Okul Türü ile boş zaman değerlendirmeye Yönelik araç-gereç yeterliliği arasındaki ilişki			
	Okul Türü	N	%	Toplam
Evet	Düz Lise	55	31.6	174
	Anadolu Lisesi	48	27.6	
	Meslek Lisesi	71	40.8	
Kısmen	Düz Lise	248	33.5	741
	Anadolu Lisesi	275	37.1	
	Meslek Lisesi	218	29.4	
Hayır	Düz Lise	238	39.7	599
	Anadolu Lisesi	178	29.7	
	Meslek Lisesi	183	30.6	

$X^2: 17.832$ Sd:4 p: .001 < 0.05

Tablo 5'deki verilere göre, araştırma grubunun okullarındaki boş zamanları değerlendirmeye yönelik araç gereç ve tesislerin yeterliliğine ilişkin görüşleri ile okul türleri arasında anlamlı bir ilişki gözlemlenmiştir ($p < 0,05$). Araç gereç ve tesisleri "yeterli" bulanların oranı, meslek lisesinde %40,8 düz lisede %31,6, Anadolu lisesinde ise %27,6 olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 6. Katılımcıların Sınıf Değişkenine Göre Okullarında Boş Zaman Etkinlikleri Yapmaya Zamanlarının Yeterliliğine İlişkin Betimsel Verilerin Dağılımı

Boyut	Sınıf Türü ile boş zaman etkinlikleri için zaman yeterliliği arasındaki ilişki			
	Sınıf Türü	N	%	Toplam
Evet	Hazırlık	10	3.7	269
	9.Sınıf	142	52.8	
	10.Sınıf	98	36.4	
	11.Sınıf	19	7.1	
Kısmen	Hazırlık	13	1.8	710
	9.Sınıf	372	52.4	
	10.Sınıf	270	38.0	
	11.Sınıf	55	7.7	
Hayır	Hazırlık	6	1.2	495
	9.Sınıf	233	47.1	
	10.Sınıf	209	42.2	
	11.Sınıf	47	9.5	

$X^2 = 11.152$ Sd: 6 p: .084 > 0.05

Tablo 6 incelendiğinde, araştırma kapsamına alınanların, okullarında boş zaman etkinlikleri yapmaya zamanlarının yeterliliğine ilişkin görüşleri ile sınıf değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı %95 güven düzeyinde söylenebilir ($P > 0,05$).

Tablo 7. Katılımcıların Okul Türü Değişkenine Göre Okulda Yapılan Sportif Etkinliklere İlişkin Betimsel Verilerin Dağılımı

Okulda Yapılan Sportif Etkinlikler	Okul Türü ile okulda yapılan sportif etkinlikler arasındaki ilişki			
	Okul Türü	N	%	Toplam
Atletizm	Düz Lise	42	24.1	174
	Anadolu Lisesi	59	33.9	
	Meslek Lisesi	73	42.0	
Futbol	Düz Lise	466	37.7	1236
	Anadolu Lisesi	409	33.1	
	Meslek Lisesi	361	29.2	
Basketbol	Düz Lise	352	34.6	1017
	Anadolu Lisesi	412	40.5	
	Meslek Lisesi	253	24.9	
Voleybol	Düz Lise	324	32.8	987
	Anadolu Lisesi	419	42.5	
	Meslek Lisesi	244	24.7	
Badminton	Düz Lise	32	19.9	161
	Anadolu Lisesi	94	58.4	
	Meslek Lisesi	35	21.7	
Güreş	Düz Lise	35	28.9	121
	Anadolu Lisesi	25	20.7	
	Meslek Lisesi	61	50.4	
Masa Tenisi	Düz Lise	243	35.9	676
	Anadolu Lisesi	314	46.4	
	Meslek Lisesi	119	17.6	
Tenis	Düz Lise	35	18.4	190
	Anadolu Lisesi	110	57.9	
	Meslek Lisesi	45	23.7	
Judo	Düz Lise	18	23.4	77
	Anadolu Lisesi	23	29.9	
	Meslek Lisesi	36	46.8	

$\chi^2 = 8.152$ Sd: 16 p: 0.12 > 0.05

Tablo 7 incelendiğinde okul türü ile okulda yapılan etkinlikler arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

Tablo 8. Katılımcıların Sınıf Türü Değişkenine Göre İmkân Dahilinde Yapmak İstedikleri Etkinlik Hakkındaki Düşüncelerine İlişkin Betimsel Verilerin Dağılımı

İmkânınız Olsaydı Yapmak İstediğini Etkinlik	Sınıf Türü ile imkân dahilinde yapılmak istenilen etkinlik arasındaki ilişki			
	Sınıf Türü	N	%	Toplam
Dağcılık	Hazırlık	10	2.2	445
	9.Sınıf	224	50.3	
	10.Sınıf	175	39.3	
	11.Sınıf	36	8.1	
Trekking	Hazırlık	3	2.5	118
	9.Sınıf	49	41.5	
	10.Sınıf	53	44.9	
	11.Sınıf	13	11.0	
Kayak	Hazırlık	3	1.0	292
	9.Sınıf	142	48.6	
	10.Sınıf	129	43.2	
	11.Sınıf	21	7.2	
Yüzme	Hazırlık	8	1.1	701
	9.Sınıf	369	52.6	
	10.Sınıf	264	37.7	
	11.Sınıf	60	8.6	
Bisiklet	Hazırlık	7	3.7	187
	9.Sınıf	92	49.2	
	10.Sınıf	72	38.5	
	11.Sınıf	16	8.6	

$\chi^2 = 9.876$ Sd: 12 p: .126 > 0.05

Yukarıdaki tabloya bakıldığında sınıf türü ile imkân dahilinde yapılan etkinlik arasında anlamlı bir ilişki olmadığı görülmektedir.

Tablo 9. Katılımcıların Okul Türlerine Göre Okuldaki Rekreatif Etkinliklere Katılmama Sebeplerine İlişkin Betimsel Verilerin Dağılımı

Boş Zaman Etkinliklerine Engel Oluşturan Nedenler	Okul Türü ile okuldaki rekreatif etkinliklere katılmama sebepleri arasındaki ilişki			
	Okul Türü	N	%	Toplam
Bu tür etkinlikleri organize edecek uzman yok	Düz Lise	137	40.5	338
	Anadolu Lisesi	104	30.8	
	Meslek Lisesi	97	28.7	
Etkinliklere katılacak param yok	Düz Lise	47	33.1	142
	Anadolu Lisesi	35	24.6	
	Meslek Lisesi	60	42.3	
Bu tür etkinliklere ayıracak zaman yok	Düz Lise	111	30.3	366
	Anadolu Lisesi	143	39.1	
	Meslek Lisesi	112	30.6	
Bu tür etkinliklerin olmaması	Düz Lise	144	45.3	318
	Anadolu Lisesi	84	26.4	
	Meslek Lisesi	90	28.3	
Çevremde bu tür etkinliklerin nasıl yürütüleceğini bilen yok	Düz Lise	65	39.9	163
	Anadolu Lisesi	46	28.2	
	Meslek Lisesi	52	31.9	
İstediğim tür etkinliğin olmayışı	Düz Lise	178	39.1	455
	Anadolu Lisesi	152	33.4	
	Meslek Lisesi	125	27.5	
Birlikte katılacağım arkadaşım yok	Düz Lise	75	34.4	218
	Anadolu Lisesi	59	27.1	
	Meslek Lisesi	84	38.5	
Böyle bir alışkanlığımın olmayışı	Düz Lise	60	31.4	191
	Anadolu Lisesi	61	31.9	
	Meslek Lisesi	70	36.6	
Etkinlikleri yürütecek tesis araç gereç olmaması	Düz Lise	75	33.0	227
	Anadolu Lisesi	83	36.6	
	Meslek Lisesi	69	30.4	

$$X^2 = 13.278 \quad Sd: 16 \quad p: .131 > 0.05$$

Katılımcıların okul türleri ile okuldaki rekreatif etkinliklere katılma sebepleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tabloda görülmektedir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Çalışma gurubu öğrencilerin 827 erkek, 740 kızdır. Düz liseden 551, Anadolu lisesinden 517, meslek lisesinden 499 öğrencinin katıldığı çalışmamızda, yaş dağılımlarına bakıldığında büyük çoğunluğunun 15-16 yaş gurubunda olduğu ve büyük çoğunluğun 9.ve10. sınıflardan oluştuğu görülmektedir.(Tablo 1)

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin, okul dışında herhangi bir boş zaman etkinliğine katılmalarına ilişkin görüşleri cinsiyetlerine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir ($p < 0,05$). (Tablo 2)

Çalışma elde edilen diğer bir bulgu ise, katılımcıların okullarında boş zaman etkinlikleri yapmaya zamanlarının yeterlilik düzeylerinin okul türlerine göre farklılaştığını göstermektedir ($p < 0,05$). Ayrıca öğrencilerin boş zaman etkinlikleri yapmaya zamanlarının yeterlilikleri "kısmen" seçeneğinde yoğunlaşmaktadır. (Tablo 3)

Araştırmaya kapsamına alınan öğrencilerin okullarındaki sanatsal-kültürel etkinliklerin yeterliliğine ilişkin görüşleri ile okul türleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu %95 güven düzeyinde söylenebilir. (Tablo 4)

Araştırma grubunun okullarındaki boş zamanları değerlendirmeye yönelik araç gereç ve tesislerin yeterliliğine ilişkin görüşleri okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermiştir ($p < 0,05$). (Tablo 5)

Katılımcıların okullarındaki boş zamanları değerlendirmeye yönelik araç gereç ve tesislerden yararlanma sıklığına ilişkin görüşleri okul türüne göre anlamlı bir farklılık göstermiştir ($p < 0,05$). Yararlanma düzeyini "sıklıkla" olduğunu ifade eden (211) katılımcıların %38,9'unun Anadolu lisesinde, %35,5'inin meslek lisesinde, %25,6'sının ise düz lisede okuduğu görülmektedir.

Araştırma kapsamına alınanların, okullarında boş zaman etkinlikleri yapmaya zamanlarının yeterliliğine ilişkin görüşleri ile sınıf değişkeni arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olmadığı %95 güven düzeyinde söylenebilir ($P > 0,05$).

Çalışmaya katılan öğrencilerin sınıf değişkenine göre okullardaki boş zaman etkinlikleri yapmaya zamanlarının yeterliliğine ilişkin verilerin sonucunda dokuz ve onuncu sınıfta ki öğrencilerin hazırlık ve son sınıf öğrencilerine göre boş zamanlarının daha fazla olduğu görülmektedir. (Tablo 6)

Araştırmaya katılan öğrencilerin okul türü değişkeninin ders yükünün yüksek oluşu bu öğrencilerde göre okulda yapılan sportif etkinlikler arasındaki ilişki anlamlı olmadığı tespit edilmiştir. Ancak branşlar arasındaki dağılımlara bakıldığında Anadolu lisesi öğrencilerinin basketbol, voleybol, badminton, masatenisi, tenis branşlarına meslek lisesi öğrencilerinin ise atletizm, güreş, judo branşlarına eğilimleri olduğu görülmektedir. (Tablo 7)

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin sınıf türüne göre imkan dahilinde yapmak istedikleri etkinliklerle ilgili araştırma verileri izlendiğinde dokuz ve onuncu sınıftaki öğrencilerin dağcılık, trekking, kayak, yüzme, bisiklet gibi spor branşlarına ilgilerinin olduğu gözlenmiştir. Hazırlık sınıfı ve son sınıf öğrencilerinin ders

yükünün yüksek oluşu sebebiyle, bu tür faaliyetlere fazla önem vermedikleri söylenebilir.(Tablo 8)

Katılımcıların okul türleri ile okuldaki rekreatif etkinliklere katılma sebepleri arasında anlamlı bir ilişki olmadığı tabloda görülmektedir. (Tablo 9)

Sonuç olarak; cinsiyet değişkenine göre boş zaman etkinliklerine erkeklerin kızlara göre daha fazla katıldıkları, okul türüne göre meslek lisesi öğrencilerinin boş zaman yeterliliğine daha fazla sahip oldukları, sanatsal ve kültürel etkinliklerde Anadolu lisesi ve Meslek lisesi öğrencilerinin düz lise öğrencilerine oranla daha yüksek olduğu, araç-gereç ve tesis yeterliliğinin meslek liselerinde daha iyi olduğu söylenebilir. 9. ve 10. sınıf öğrencilerinin hazırlık ve son sınıf öğrencilerine göre daha çok boş zamana sahip oldukları görülmüştür. Hazırlık sınıfı öğrencilerinin okula uyum ve ders yoğunluğunun fazlalığı, son sınıfların üniversite sınavlarına hazırlanma amacıyla dershaneye gitmeleri ve özel ders almalarının boş zamanlarının azalmasına ve rekreatif etkinliklere diğer sınıf öğrencilerinden daha az katılmaları sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

KAYNAKLAR

1. Armağan İ. Sporun Toplum Bilimsel Temelleri, Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Yayınları, Yayın No: 4, 1981.
2. Arıkan AN, Göktaş Z, Yıldırım İ. Farklı Branşlardaki Spor Seyircilerinin Spor Ortamına İlişkin Görüşleri. Kastamonu Eğitim Dergisi 2004; 12(2): 551–560.)
3. Wirth L. Bir Yaşam Biçimi Olarak Kentleşme. 20. Yüzyıl Kenti. Derleyen ve Çeviren: Duru B, Alkan A. Ankara: İmge Kitabevi; 2002
4. Güngörmüş HA. Özel Sağlık-Spor Merkezlerinden Hizmet Alan Bireyleri Rekreatif Egzersize Götüleyen Faktörler. Doktora. Ankara, Gazi Üniversitesi, 2007.
5. Doğan O, Ceylan N Sümer R, Türkiye Gençlik Birliği Derneği, Gençlik Merkezi Tasarımı. Ankara: 2003.
6. Yaman V. Yaman F. Birgül N. “Beden Eğitimi ve Spor Yüksek Okullarında Öğrenim Gören Öğrencilerin Serbest Zaman Alışkanlıkları İçerisindeki Sporun Yeri ve Rolü”, 10. ICHPER-SD Avrupa Kongresi ve 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi’ne, (17–20 Kasım 2004, Antalya) sunulan bildiri, (Teksir)
7. İlhan A. Balcı V. “Türkiye’deki Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Etkinliklere Katılım Düzeylerinin Belirlenmesi”, 10. ICHPER-SD Avrupa Kongresi ve 8. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi’ne, (17–20 Kasım 2004, Antalya) sunulan bildiri, (Teksir)
8. Büküşoğlu, Nagehan. Bayturan AF. Serbest Zaman Etkinliklerini Gençlerin Psiko-sosyal Durumlarına İlişkin Algısı Üzerindeki Rolü, Ege Tıp Dergisi, 44(3) 173–177 2005),

